

Maa-aines- ja ympäristölupa, Jaalangan yhteismetsä, OX2 Finland Oy, Turkkiselkä, Vaala

OULYMP 27.10.2022 § 89
454/11.01.01/2022

ASIA OX2 Finland Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemus maa-ainestenottoon, kiven louhintaan ja murskaukseen Vaalan kunnan Turkkiselkään, tilalle Jaalangan yhteismetsä 785-874-1-0.

HAKIJA OX2 Finland Oy
Lapinlahdenkatu 1 C
00180 Helsinki
Y-tunnus 2414978-2

VALMISTELIJA Brita Telenvuo, ympäristötarkastaja, p. 0500 282 946

LUVAN HAKEMISPERUSTE

Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen ja ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa. Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7 alakohdan c mukaan luvanvaraista toimintaa on kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maarakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää ja kohdan 7 alakohdan e mukaan sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

Maa-aineslain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

TOIMIVALTAINEN VIRANOMAINEN

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen viranomainen maa-aineslain 7 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 §:n 2 momentin kohdan 6 alakohtien a ja b perusteella. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäviin lupasioihin kuuluvat kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maarakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää ja tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää. Vaalan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oulunkaaren ympäristölautakunta.

ASIAN VIREILLETULO Hakemus on jätetty 14.2.2022.

ALUEEN SIJAINTI Suunniteltu ottamisalue sijaitsee Vaalan kunnassa Jaalangan Yhteismetsä nimisellä kiinteistöllä (RN:o 785-874-1-0). Alue sijaitsee Vaalan keskustasta

noin 23 kilometriä itäkoilliseen. Koordinaatit ja koordinaattijärjestelmä ovat N: 7164600 I: 515300 ETRS-TM35FIN, N2000.

LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Kyseessä oleva uusi toiminta kohdistuu kiinteistön RN:o 785-874-1-0 (Jaalangan Yhteismetsä) määräalalle, johon hakijalla on kiinteistönomistajan kanssa tehty 31.12.2027 saakka voimassa oleva maa-ainesten ottosopimus.

Suunnittelualueella ei ole merkintöjä Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa. Hakemuksen tullessa vireille Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaava oli hyväksytty, mutta ei ollut lainvoimainen. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kumosi 27.5.2022 antamallaan päätöksellään Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymistä koskevan päätöksen. Suunniteltu ottamisalue sijaitsee kumotussa Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaavassa maa- ja metsätalousalueeksi (M) merkityllä alueella. Lisäksi kumotussa Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaavassa on merkitty ohjeellinen uusi maakaapeli suunnitellun ottamisalueen läpi kulkevalle nykyiselle tielle. Kumotussa Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaavassa suunnittelualueen länsipuolella on merkitty aluerajauksella (luo-3) luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.

ALUEEN YMPÄRISTÖ

Alueen läheisyydessä ei ole asutusta. Etäisyys lähimpään vakituksessa asuinkäytössä olevaan rakennukseen on noin 3,9 km suunnitellulta ottamisalueelta koilliseen. Lähimpiin vapaa-ajan asuinkäytössä oleviin rakennuksiin etäisyys on noin 3,2-3,4 km koilliseen ja kaakkoon.

Suunnittelualueella ei ole todettu suojeltavia tai luonnon monimuotoisuuden kannalta huomioitavia kohteita kuten metsä-, vesi- tai luonnonsuojelulakikohteita eikä uhanalaisia luontotyyppisiä tai lajeja. Suunnittelualueella ei ole erityisiä, suojeltavia luontoarvoja ja sen maisemakuva on tavanomainen. Alueella on tehty vähäistä kiviainestenottoa aikaisemmin. Luonnontilainen korkea kallioselänne ulottuu tasoon +159 (N2000). Suunnittelualue on paikoin avokallioita, jota reunustavat mäntyvaltaiset metsäiset alueet. Suunnittelualueen ympäristö koostuu pääosin talousmetsistä ja kosteikoista, joista suuri osa on ojitettu. Suunnittelualueen länsipuolella sijaitsee Iso Lehmisuo, mikä on arvioitu luontoarvoiltaan arvokkaaksi ojittamattomaksi suoalueeksi. Ottamistoiminta ei kohdistu kumotussa osayleiskaavassa aluerajauksella luo-3 merkitylle alueelle.

Ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä sellaisen muodostumisalueella. Ottamisalueen irtomaakerrokset ovat ohuet, eikä alueelle varastoidu pohjavettä. Satava vesi poistuu ottamisalueelta pinta- ja pintakerrosvaluntana maastonmuotoja noudattaen kohti suoalueita. Vesi suotautuu osin pintavedeksi suoalueille ja sen kuivatusojiin. Suon pinta on tasolla +149 (N2000), jonka hakemuksessa arvioidaan edustavan myös korkeinta mahdollista pintaveden pinnankorkeutta suunnittelualueen

lähiympäristössä.

Museoviraston ylläpitämän kulttuuriympäristön palveluikkunan mukaan suunnittelualueen pohjoisreunassa sijaitsevat tervahauta ja kiukaallisen tervapirtin pohja ovat muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Suunnittelualue sijaitsee Turkkiselän tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) hankkeen alueella. Turkkiselän tuulivoimapuiston rakentamisen ja toiminnan aikaisia ympäristövaikutuksia on arvioitu YVA-menettelyn yhteydessä (Tuulialfa Oy, Tuulivoimahanke Vaalan Turkkiselkä, Pöyry Oy, 2019).

TOIMINNAN KUVAUS

OX2 Finland Oy hakee kiinteistölle RN:o 785-874-1-0 (Jaalangan Yhteismetsä) maa-aines- ja ympäristölupaa kalliokiviaineksen louhintaan ja murskaamiseen sekä maa-ainesten ottamiseen 31.12.2027 saakka. Suunnittelualueen koko on 25,63 hehtaaria, josta kaivu- ja louhinta-alueen koko on 11,94 hehtaaria. Otettavan kalliokiviaineksen määrä on noin 333 200 kiintokuutiometriä. Otto ulotetaan alimmillaan tasolle +150,0 (N2000). Vuosittain otettava kiviaines määrä on keskimäärin 70 000 kiintokuutiometriä. Alueelta poistettavien pintamaiden määrä on 57 100 kiintokuutiometriä. Pintamaat hyödynnetään ottoalueen maisemoinnissa.

OX2 Finland Oy:n tarkoituksena on louhia kalliokiviainesta ja murskata sitä hyödynnettäväksi tuulivoimapuiston rakennushankkeessa teiden rakentamisessa ja voimaloiden asennuskentissä. Alueella tuotetaan keskimäärin 180 000 tonnia vuodessa kalliomursketta, maksimissaan arviolta 400 000 tonnia vuodessa.

Ottamistoiminnan yleispiirteet

Toiminnan tarkoituksena on louhia alueelta kalliota ja murskata siitä erilaisia murskelajitteita hyödynnettäväksi tuulivoimapuiston rakennushankkeessa. Ottamistoiminnassa noudatetaan alalla vallitsevaa hyvää toimintatapaa. Käytettävät laitteet ovat työturvallisuusmääräyksien mukaiset. Toiminnassa noudatetaan sille asetettuja järjestysohjeita ja huomioidaan toiminnasta aiheutuva vahingon vaara.

Ennen toiminnan aloittamista alueen puusto poistetaan toiminnan etenemän mukaisesti ja kaivualueet merkitään maastoon. Korkeuksia merkitään mahdollisuuksien toiminnan kannalta tarvittavassa laajuudessa. Ottamistoiminta aloitetaan alueen läpi kulkevan metsäautotien puolelta, josta ottamistoiminta etenee idästä länteen. Nykyisen aluetta halkovan metsäautotien reitti siirretään ottoalueen itäpuolelle. Muinaisjäännökset huomioidaan maa-aines- ja ympäristölupahakemuksessa ja sen mukaisessa toiminnassa. Hakemuksen mukaan tuulivoimapuiston osayleiskaavassa merkityt luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet (luo-3 ja luo-1) huomioidaan toiminnassa.

Tarvittavat tuotanto- ja varastoalueet sijoitetaan otto- ja suunnittelualueelle

työmaalla ratkaistavan järjestelyn mukaisesti. Varastoalueet sijaitsevat suunnittelualueen koillis-, itä- ja eteläosassa ja tukitoiminta-alue suunnittelualueen eteläkaakko-osassa. Louhitun kiviaineksen ja valmiiden mursketuotteiden varastokasat sijoitetaan alueen pohjalle kulloinkin meneillään olevan toiminnan mukaan tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Kiviaineksen varastokasojen sijainti määräytyy ottamistoiminnan etenemisen ja alueen sisäisten kulkuyhteyksien muodostumisen mukaan.

Louhinta ja murskaus

Louhinta tehdään massalouhintana yhtenä tai useampana penkereenä. Louhintatoiminnan etenemisen määräävät työtekniset seikat. Pintamaat poistetaan louhinnan edetessä. Kaivalueen pohja louhitaan hieman kaltevaksi. Louhinta-alueelle kertyvät hulevedet johdetaan pohjan kallistuksin ottoalueen pohjoisosaan, josta vedet johdetaan avo-ojia pitkin maastoon. Louhe poistetaan tasoon +150...+151,2 (N2000) saakka. Alueen pohjalle jää vaihtelevan paksuinen irtonainen louhekerros työtavan edellyttämän ohiporauksen seurauksena. Mikäli alueen louhinta toteutetaan suunniteltua suppeampana, noudatetaan toiminnassa hakijan ottamissuunnitelmassa esitettyjä periaatteita.

Räjäyttämällä louhittu kiviaines rikotaan rikottimella syötettäväksi murskauskäyttöön. Kiviaines syötetään murskauskäyttöön kaivinkoneella tai pyöräkuormaajalla. Alueelle sijoitetaan siirrettävä murskauskäyttö. Toiminnan alussa murskauskäyttö joudutaan sijoittamaan luonnollisen kalliopinnan päälle, kunnes se toiminnan edetessä voidaan sijoittaa louhoksen pohjalle. Käyttö pyritään sijoittamaan lähelle kallioseinämiä ympäristöhaittojen (melu ja pöly) leviämistä estävän vaikutuksen saavuttamiseksi. Toiminnan aikana tarvittava sähkö hankitaan aggregaatista.

Toiminnan ajankohta

Ottamistoiminnan vuotuista laajuutta ja aikataulutusta määrittää tuulivoimapuiston rakennushankkeen eteneminen ja kiviainesten tarve. Keskimääräinen toiminta-aika murskaamiselle on 1000 tuntia/vuosi, poraamiselle 200 tuntia/vuosi ja rikotukselle 200 tuntia/vuosi.

Louhintajakson aikana suoritetaan 1-2 räjäytystä viikossa maanantaista perjantaihin klo 9-16 välisenä aikana. Poraaminen, rikotus, murskaaminen, kuormaaminen ja kuljetus tehdään ma-pe klo 6-22. Kuormaamista ja kuljetusta tehdään tarvittaessa myös lauantaisin klo 8-18.

Toiminnassa käytettävien aineiden kulutus

Toiminnassa ja tuotannossa käytettävien polttoaineiden ja muiden aineiden kulutus on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Käytettävien polttoaineiden ja muiden aineiden kulutus.

Käytettävä raaka-aine	Keskimääräinen kulutus (t/a)	Maksimikulutus (t/a)
Kevyt polttoöljy	80	240
Öljyt	150 l	500 l
Voiteluaineet	40 l	120 l
Räjähdyksineet	20	80

Jätteet, kaivannaisjätteet ja jätehuolto

Toiminnassa syntyviä kaivannaisjätteitä ovat alueelta poistettavat pintamaat ja kannot. Pintamaat (57 100 kiintokuutiometriä) käytetään alueen maisemointiin ja luiskatäyttöihin. Kannot ja hakkuutähteet (arviolta 10 kiintokuutiometriä) käytetään hakijan esittämän kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaan hyötykäyttöön haketuksena tai energiapuuna. Pintamaat ja kannot varastoidaan niille erikseen varatuilla alueilla suunnittelualueen pohjoisluode- ja lounaisosassa.

Toiminnassa ei muodostu jätevesiä. Sekajätettä syntyy noin 1000 kg/vuosi ja jäteöljyä noin 500 kg/vuosi. Toiminnassa syntyvät jätteet kerätään tukitoiminta-alueella niille varattuihin astioihin ja ne toimitetaan asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Toiminnassa syntyviä jätteitä ovat mm. jäteöljyt ja voiteluaineet sekä sosiaalitoimien jätteet. Toiminnassa syntyvät ongelmajätteet kerätään välivarastoon ja kuljetetaan muualle asianmukaiseen käsittelyyn. Sosiaalitoimien jätteet kerätään asianmukaiseen keräysastiaan.

Paras käyttökelpoinen tekniikka

Ottamistoiminnassa käytetään vastaavassa toiminnassa yleisesti käytettäviä koneita, kuten kaivinkoneita, pyöräkuormaajia, vaunuporakoneita, rikitinta ja kuorma-autoja.

Maisemointi

Alueen suunniteltu jälkikäyttö on metsätalousalue. Ottamistoiminnan jälkeen alue siistitään ja tarpeettomat rakennelmat puretaan. Korkeat rintaukset luiskataan kaltevuuteen 1:3. Alueelta poistettuja pintamaita käytetään alueen muotoilussa ja maisemoinnissa. Tarvittaessa puhtaita maamassoja voidaan tuoda alueelle vähäisiä määriä myös muualta tuulivoimapuiston rakennusalueelta, mikäli suunnittelualueelta kuoritut pintamaat eivät riitä maisemoinnin toteuttamiseen. Luiskiin ja alueen pohjalle levitetään humuspitoinen pintakerros kasvillisuuden juurtumisen edistämiseksi. Levitettävän pintakerroksen paksuus on noin 0,4 metriä. Maisemoitavat alueet metsitetään.

Ympäristövaikutukset ja niiden vähentäminen

Hakemuksen mukaan toiminnasta ei aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia. Alue on maisemakuvaltaan ja luonnonarvoiltaan tavanomainen. Toiminta muuttaa alueen maisemakuvaa, mutta maisemakuvan muutos ei ole merkittävä eikä se näy laajalle ympäristöön. Maisemointien valmistuttua alueen maisemakuva palautuu lähes ennalleen taimiston kasvaessa.

Tervahaudan ja tervapirtin suoja-alue rajataan maastoon oranssilla muovisella huomioverkkoaidalla, jolloin suojeltavat kohteet ovat helposti havaittavissa toiminnan aikana. Hakemuksen mukaan tuulivoimapuiston osayleiskaavassa merkityt luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet (luo-3 ja luo-1) huomioidaan toiminnassa. Suojaetäisyys luo-3 alueen rajaukseen on 10 metriä suunnittelualueesta ja 15 metriä louhinta-alueesta. Suojaetäisyyksien varmistamiseksi suunnittelualan raja merkitään maastoon selkeästi muovisella verkkoaidalla luo-3 alueen puoleisella reunalla. Luo-1 alueet sijaitsevat noin 60 metrin etäisyydellä suunnittelualan rajasta.

Toiminnanaikaisia ympäristöhaittoja ovat melu ja pöly. Suurin yksittäinen melua ja pölyä aiheuttava toiminto on murskaus. Murskauslaitos sijoitetaan louhoksen pohjalle, jolloin louhintarintaukset estävät melun ja pölyn leviämistä ympäristöön. Hakemuksessa annetut tiedot melusta ja tärinästä on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Tiedot melusta ja tärinästä.

Laite tai toiminta	Melutaso	Arvioitu tärinävaikutus
Murskaus	120 dB	ei
Poraus	123 dB	ei
Rikotus	115 dB	ei
Kuljetukset	109 dB	hyvin vähäinen
Räjäytykset		kyllä

Toiminnasta aiheutuvista ilmanpäästöistä merkittävimmät ovat pölypäästöt. Muut päästöt muodostuvat pääasiassa työkoneista ja murskauslaitoksen energiantuotannosta. Hiukkaspäästöt muodostuvat lähinnä porauksesta ja murskauksesta. Laskennalliset toiminnasta aiheutuvat ilmanpäästöt on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Laskennalliset toiminnasta aiheutuvat ilmanpäästöt. Työkoneiden keskimääräiset päästöt on laskettu VTT:n LIPASTO-laskentajärjestelmän perusteella kiviaineksen enimmäiskulutuksen mukaan.

Pöly	3,20 t/a
Hiukkaset	0,46 t/a
CO2	945 t/a
CO	1,81 t/a
SO2	6,12 kg/a
NOX	8,5 t/a
Hiilivedyt	1,06 t/a

Lupatoimintaan liittyvän raskaan liikenteen määrä on 25-40 käyntiä vuorokaudessa. Kiviaineskuljetukset kohdistuvat pääosin rakennettavan tuulivoimapuiston alueelle. Kuljetuksista aiheutuvat liikenteen vaikutukset on huomioitu tuulivoimapuiston YVA-menettelyn yhteydessä.

Louhosalueen pintavaluntatilanne muuttuu nykyisestä. Alueelle kertyvät vedet johdetaan tulevaisuudessa louhosalueen pohjoispuolelle. Alueella muodostuvien valumavesien määrä on vähäinen. Toiminnan päätyttyä alueen aluskasvillisuuden ja taimiston kasvettua valumavesien määrä vähenee merkittävästi, sillä alueelle muodostuva kasvillisuus pidättää vettä tehokkaasti. Louhinnan pohjataso jätetään metrin korkeammalle kuin sitä ympäröivien suoalueiden pintataso, joten ottamistoiminnalla ei ole vaikutusta Iso Lehmisuon tai muiden suoalueiden vesitaseseen. Toiminta ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä sillä ole vaikutuksia etäällä sijaitseviin pohjavesialueisiin.

Toiminnalla ei ole vaikutuksia maaperään. Toiminnassa käytettävät polttoaineet, öljyt ja tankkauspaikka sijoitetaan tuotanto- ja varastoalueelle. Polttoaineita ja öljytuotteita käsitellään ainoastaan tankkauspaikalla. Tankkauspaikka on suojattu tiiviillä suojakalvolla ja kalvon rikkoontumisen estävällä maa-aineksesta tehdyllä suojakerroksella. Alueella on imeytysainetta öljyvahingon varalle. Toiminnassa käytettävät poltto- ja voiteluaineet säilytetään asianmukaisesti 2-vaippasäiliöissä tai katettuna ja allastettuna. Räjähdysaineita ei varastoida alueella. Työkoneita säilytetään ja huolletaan niille erikseen varatulla varikkoalueella. Kuljetuskaluston huoltoja ei tehdä alueella.

Toiminnan vaikutukset lähimpiin häiriintyviin kohteisiin jäänevät vähäisiksi huomioitaessa pitkät etäisyydet, käytössä oleva tekniikka, toimintatavat ja toimintojen hyvä sijoittelu. Hakijalla on sertifioitu ympäristöasioiden hallintajärjestelmä (ISO 14001) ja ympäristövahinkovakuutus.

Toiminnan tarkkailu

Ottamisalue merkitään maastoon siten, että valvontaviranomaiset voivat valvoa ottamistoiminnan etenemistä. Louhinta-alueen ja suoja-alueiden rajat merkitään maastoon riittävässä laajuudessa ennen toiminnan aloittamista ja merkintöjä täydennetään työn aikana. Vuosittain otetun maa-aineksen määrä ilmoitetaan Oulunkaaren ympäristöpalveluiden ympäristöviranomaiselle. Toiminnan aikana henkilökunta tarkkailee laitteiden toimivuutta ja ottamistoiminnan etenemistä. Työt keskeytetään, mikäli laitteiden toiminnassa havaitaan olennainen häiriö. Toimintaa

jatketaan vasta, kun vika on saatu korjattua. Toiminnan aiheuttamia ympäristövaikutuksia tarkkaillaan lupaviranomaisen edellyttämällä tavalla.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu Pudasjärven kaupungin verkkosivuilla 25.2.-4.4.2022. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Vaalan kunnan verkkosivuilla. Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti toiminnan arvioidun vaikutusalueen kiinteistönomistajille eli toiminta-alueesta koilliseen sijaitsevalle viereiselle kiinteistönomistajalle.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Pohjois-Pohjanmaan museolta 25.2.2022 ja 6.7.2022. Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY:n) Luonto- ja alueidenkäyttöyksiköstä on tiedusteltu sähköpostitse, onko ELY-keskuksella tarvetta antaa hakemuksesta lausuntoa. ELY-keskuksesta ilmoitettiin 16.3.2022, että ELY-keskuksella ei ole tarvetta antaa lausuntoa hakemuksesta.

Pohjois-Pohjanmaan museo 24.3.2022, saapunut 5.4.2022:
"Oulunkaaren ympäristöpalvelut on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa asiakohdassa mainitusta maa-aineslupahakemuksesta. Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Suunnittelualue sijaitsee Vaalan keskustaajamasta noin 24 km itäkoilliseen Vaalan Turkkiselän tuulivoimapuiston alueella. Kokonaisottomääräksi on esitetty noin 398 500 m³. Ottoaika on viisi vuotta. Tuulivoimapuiston osayleiskaavassa (28.5.2018) suunniteltu ottamisalue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M), jolla sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Lausuntopyyntö koskee nykyiselle maastokartalle merkittyä tervahautaa, joka sijoittuu suunnittelualueelle kaivu- ja louhinta-alueen (noin 12 ha) pohjoisreunalle.

Tuulipuiston alueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2018 ja muuttuneiden voimalapaikkojen ja uusien teiden sijoittelun arkeologinen lisäselvitys (Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu, 2018 ja 2019), joka jälkimmäinen on lupahakemuksen liitteenä. Lisäselvityksen yhteydessä oli edellytetty tarkastettavan myös Lehmikalliolla oleva laserkeilausaineiston perusteella havaittu anomalia, joka viittasi paikalla olevaan tervahautaan. Maastokartalla ei vielä tuolloin ollut merkintää tervahaudasta. Vuoden 2019 lisäselvityksen mukaan täydennysinventoinnissa Lehmikalliolla ei "tehty maastohavaintoja lidarpisteen läheisyydessä". Selvityksessä ei kuitenkaan mainita mitään sellaista, mikä selittäisi laserkeilaushavainnon - esimerkiksi luontainen painanne, maanotto tms., joten tilanne jää jossain määrin avoimeksi.

Karttamerkinnän vuoksi on hankkeen taholta pyydetty inventoijan kommenttia (asiaa koskeva sähköpostikeskustelu lupahakemuksen liitteenä). Inventoija toteaa vastauksessaan, ettei paikalta ole löytynyt tervahautaa. Lisäksi hän toteaa, että vääriä karttamerkintöjä havaitaan

silloin tällöin tai että esimerkiksi maanottokuoppa on merkitty tervahaudaksi. Nykyisellä maastokartalla oleva tervahautamerkintä on tullut maastokartalle inventointien ja osayleiskaavan laatimisen jälkeen. Uudelle maastokartalle on ilmestynyt lähialueelle myös pari muuta tervahautamerkintää. Kaikkien merkintöjen kohdalla on laserkeilausaineistoissa havaittavissa anomalia, joka on tulkittavissa lähinnä tervahaudaksi. Alueellisen vastuumuseon tiedossa ei kuitenkaan ole alueelle mahdollisesti tehtyä uudempaa maastoselvitystä tai tietoja kohteiden maastotarkastuksesta.

Vaikka virheellisen karttamerkinnän mahdollisuus on aina olemassa, ovat Lehmikallion ”tervahauta”-merkintää koskevat tiedot siinä määrin epäselvät ja osin ristiriitaiset, että niiden perusteella ei voida täysin sulkea pois mahdollisuutta, että paikalla olisi tervahauta tai joku muu muinaismuistolain (295/1963) tarkoittama kiinteä muinaisjäänös. Koska aluetta on jo tarkastettu ja koska tilanne on karttamerkintöjen osalta poikkeuksellinen, tulee alueellinen vastuumuseo tarkastamaan paikan virkatyönään kenttäkauden 2022 alussa. Tarkastuksen tulokset ilmoitetaan jatkolausunnolla Oulunkaaren ympäristöpalveluille.”

Pohjois-Pohjanmaan museo 23.5.2022:

”Pohjois-Pohjanmaan museo lausui 28.3.2022 Oulunkaaren ympäristöpalveluille asiakohdassa mainitusta maa-aineslupahakemuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Lausunnossaan museo ilmoitti tekevänsä maastotarkastuksen Lehmikallion suunnitellulle ottoalueelle selvittääkseen paikalla olevien vinovalovarjosteiden, eri-ikäisten maastokarttamerkintöjen sekä inventointihavaintojen ristiriitaisuutta.

Tarkastus tehtiin 18.5.2022. Tarkastuksessa todettiin tervahauta vuoden 2019 inventoinnin jälkeen maastokartalle ilmestyneen tervahautamerkinnän ja lidarhavainnon paikalta Lehmikallion pohjoisreunalla metsätien itäpuolelta. Lisäksi tervahaudan tasalta tien länsipuolelta todettiin kiukaallisen tervapirtin pohja. Molemmat rakenteet ovat hyvin säilyneitä. Kohde on viety muinaisjäänösrekisteriin nimellä Lehmikallio 1 (muinaisjäänöstunnus 1000044376, ks.

<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000044376>, huom. kohteen aluerajaus toistaiseksi virheellinen museokartan teknisten ongelmien vuoksi, paikannustarkkuus 2-5 metriä). Kyseessä on muinaismuistolain (295/1963) tarkoittama kiinteä muinaisjäänös.

Kohde rakenteineen sijoittuu suunnittelualueelle kaivu- ja louhinta-alueen (noin 12 ha) pohjoisreunalle. Kohde rakenteineen tulee rajata kaivu- ja louhinta-alueen ulkopuolelle niin, että rakenteiden ympärille jää kohteen suojelun toteutumisen mahdollistava vyöhyke. Alueelle ei myöskään tule osoittaa kaivun ja louhinnan tukitoimintoja. Vyöhykkeen tulee ulottua tervahaudan keskeltä mitattuna 20 metrin etäisyydelle ja tervapirtin kiukaasta (merkitty maastossa punaisella kuitunauhalla) 10 metrin etäisyydelle. Mikäli tämä ei ole mahdollista ja mikäli kohde tuottaa kohtuutonta haittaa, on mahdollista hakea muinaismuistolain 11§:n mukaista kajoamislupaa. Lupa haetaan Museovirastosta. Tarkempia tietoja ja ohjeet luvan hakemiseen löytyvät Museoviraston sivustolta osoitteessa

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-suojelu/kajoamisluvan-hakeminen>”

Pohjois-Pohjanmaan museo 29.8.2022:

”Oulunkaaren ympäristöpalvelut ” ” on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa OX2 Finland Oy:n Vaalassa sijaitsevan kiinteistön Jaalangan yhteismetsä (785-874-1-0) maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen vastineesta. Tämä lausunto koskee maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen päivytystä muinaisjäänköskohteen huomioimiseksi arkeologisen kulttuuriperinnon osalta.

Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunnossaan 23.05.2022 (OUKA/2862/10.03.00.13/2022) todennut, että 18.5.2022 tehdyn maastotarkastuksen perusteella suunnittelualueella sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) tarkoittama kiinteä muinaisjäänkö, joka koostuu tervahaudasta sekä kiukaallisen tervapirtin pohjasta (Lehmikallio 1, muinaisjäänköstunnus 1000044376). Lausunnossaan Pohjois-Pohjanmaan museo edellytti muinaisjäänköskohteen rajaamista kaivu- ja louhinta-alueen ulkopuolelle niin, että kohteen rakenteiden ympärille jää kohteen suojelun toteutumisen mahdollistava vyöhyke. Alueelle ei myöskään tullut osoittaa kaivun ja louhinnan tukitoimintoja.

Maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen suunnitelmaa on päivitetty siten, että tervahauta ja tervapirtti on rajattu museon määrittelemien suojavyöhykkeiden kanssa kokonaisuudessaan suunnittelualueen ulkopuolelle. Lisäksi kohteen rakenteet suojavyöhykkeineen on merkitty verkkoaidalla maastoon.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa hankkeen päivitetystä suunnitelmasta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.”

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta on jätetty kaksi mielipidettä.

A 4.4.2022:

”Olen [REDACTED] ja toimin Paltamon kunnassa matkailuyrittäjän paikassa Kivesvaara. Olen huolissani näkymistä Kivesvaaralta Vaalan Turkkiselän suuntaan, johon on tarkoitus myöntää maanottolupia. Tällä tulee olemaan vaikutusta meidän yrityksen toimintaan ja vastustamme OX2 Finland Oy hakemaa maa-aineuksen ottoa kiinteistöllä 785-874-1-0. Maanotto/louhinta tulee aiheuttamaan liiallista haittaa matkailuelinkeinöamme kohtaan, joka perustuu erämaa maisemaan, rauhaan ja hiljaisuuteen. Näkymät Vaalan turkkiselän suuntaan ovat selvät ja näkymä tulle haittaamaan meidän yrityksen maisemallista arvoa sekä koko yrityksen imagoa ja brändiä.

Olemme tehneet vetoimuksen aikaisemmin haettuun turkkiselän tuulipuistohankkeesta hallinto-oikeuteen. Liitteenä aikaisemmin jättämämme vetoimus.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle

Viite: Diaarinumero 01297/20/4102, hallinto-oikeuden lähete 16.9.2020

Annamme viiteasiassa hallinto-oikeuden pyynnöstä täydennyksen ja lisäksi vastaselityksen Vaalan kunnanhallituksen 9.9.2020 antamaan lausuntoon (Lausunto), joka koskee Vaalan kunnanvaltuuston päätöksestä 18.6.2020 § 36 (Päätös) tekemääme valitusta (Valitus).

Täydennys

Päätös vaikuttaa välittömästi kuntalain 137.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla oikeuteemme ja etuumme aiheuttaen meille kohtuutonta haittaa ja olemme asianosainen, joten meillä on valitusoikeus.

Mielestämme meillä on valitusoikeus myös maankäyttö- ja rakennuslain 191.2 §:ssä tarkoitettuna rekisteröitynä yhteisönä, koska Kivesvaaralta Turkkiselälle avautuvan kaukomaiseman säilyminen luonnonmukaisena on keskeinen elinkeinomme edellytysten osa ja jo silläkin perusteella on kyseinen osayleiskaavan alue olennainen osa toimialuettamme.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n mukaan kiinteistöä ei saa käyttää siten, että naapurille tai lähistöllä asuvalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta esimerkiksi ympäristölle haitallisesta valosta. Kivesvaaralle aiheutuisi Turkkiselän tuulivoimapuiston toteuduttua kohtuutonta haitallista rasitusta erityisesti valosta. Kun otetaan huomioon Turkkiselän osayleiskaavan mahdollistaman rakentamisen mittasuhteet ja ominaisuudet, on katsottava, että olemme tässä laissa tarkoitettu naapuri ja lähistöllä asuva ja siten asianosainen, jolla on valitusoikeus.

Vastaselitys

Lausunnossa väitetään, että Kivesvaaralta avautuvaan maisemaan ja matkailuelinkeinoomme kohdistuvat vaikutukset on arvioitu huolellisesti. Väite on perusteeton, sillä kyseinen kaava perustuu olennaisen puutteellisiin selvityksiin ja tutkimuksiin liittyen mm. seuraaviin seikkoihin:

1. Paltamon kunta on pitänyt YVA-selostuksesta yhteysviranomaiselle antamassaan lausunnossa selostuksen puutteena, ettei Kivesvaaran matkailutoiminnalle kohdistuvien huomattavien vaikutusten lieventämiseen ole esitetty juuri mitään keinoja. Yhteysviranomainen on jättänyt perustellussa päätelmässään kohdassa "3. Arvioinnin riittävyys ja laatu, Elinkeinot" (s. 14) käsittelemättä tämän olennaisen asian eikä sitä ole käsitelty myöhemmissäkään tietoomme tulleissa kaavaan liittyvissä asiakirjoissa.

Edellä esitetty yhteysviranomaisen laiminlyönti on ilmeisen tarkoitushakuinen, koska Paltamon kunnan toisena selostuksen puutteena pitämää havainnekuvien esittämättä jättämistä on yhteysviranomainen käsitellyt perustellussa päätelmässään, mistä on seurannut merkittäviä tarkennuksia ja selvityksiä, muun muassa havainnekuvien laatimista.

Saman päätelmän kohdassa "3. Arvioinnin riittävyys ja laatu, Maisema" (s. 17) pitää yhteysviranomaisen tärkeänä, että jatkotyössä kiinnitetään huomiota vaikutusten lieventämismahdollisuuksiin etenkin alueilla, joille voimat ovat merkittävimmin näkyvissä lähimaisemassa. Myös tämä viittaa edellä mainittuun tarkoitushakuisuuteen.

Paltamon kunta on antanut Vaalan kunnalle lausunnon (Kunnanhallituksen pöytäkirja 24.02.2020/Pykälä 51), jossa esitetään, että yleiskaavaan lisätään kaavamääräys, jossa edellytetään lentoestevalojen toteuttamista mahdollisimman vähän häiriötä tuottavalla tavalla. Kaavamääräystä ei ole osayleiskaavaan lisätty eikä asiaa ole perusteltu kaavaselostuksessa, vaikka Paltamon kunnan lausunnosta ilmenee, että häiriötä vähentäviä teknisiä ratkaisuja on olemassa.

2. Kyseisen kaavaselostuksen kohdassa "9.16 Vaikutukset aluetalouteen ja elinkeinoihin" esitetään, että muun muassa Jättiläisenmaan matkailuelinkeinon kohdistuvien vaikutusten merkittävyyden arviointiin jää epävarmuutta, koska tuulivoimaloilla on todettu olevan myös positiivisia vaikutuksia matkailuun. Väitettä ei ole perusteltu lainkaan eikä etenkaan koskien Turkkiselän vihjattuja positiivisia vaikutuksia Kivesvaaran matkailuun. Sen sijaan pidämme ilmeisenä, että Turkkiselän tuulivoimat tulisivat aiheuttamaan jo ennakoitavissa olevien lisäksi ennalta arvaamattomia merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Arctic Giant -elinkeinoomme, sekä sen nykyisessä muodossa että etenkin tulevaisuudessa. Arctic Giant on voimakkaassa kasvussa. Liikevaihtomme vuonna 2020 31.9.2020 tarkastelujaksolla (perustuen kirjanpitoon) on ollut 238,61 prosenttia suurempi kuin vuonna 2019. Suunnittelemme voimakasta kehittämistä ja nopeaa laajentumista uusine kohteineen Kivesvaaralla, mitä varten on Paltamon kunnanhallitus päättänyt käynnistää Jättiläisenmaan osayleiskaavan laatimisen (Pöytäkirja 09.03.2020/Pykälä 68) (liite). Kaava-asia on esitetty myös Paltamon kunnan kaavoituskatsauksessa 2020.

3. Lausunnossa viitataan korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun 19.1.2018 t 140 perusteltaessa kunnan harkintavaltaa eri suuntaisten sisältövaatimusten yhteensovittamisessa. Kyseisessä tapauksessa on kunta käyttänyt harkintavaltaa sen alueelle rajautuneiden osayleiskaavan sisältövaatimusten yhteensovittamiseksi. Ratkaisu ei sovellu Lausunnon perusteeksi, koska kunnalla ei ole harkintavaltaa naapurikunnan alueella. Sen sijaan KHO:n ratkaisussa 801/2016 todetaan, että vaikutuksia on tarkasteltava ottaen erityisesti huomioon tuulipuiston sijainti (Hyrynsalmella) kuntien rajalla ja sen vaikutukset naapurikunnan maankäyttöön. Tästä vastaselityksestä ja muista valitusasiakirjoista ilmenee, että Päätös perustuu olennaisen puutteelliseen naapurikunnan maankäyttöön kohdistuvien vaikutusten tarkasteluun.

Edellä mainittujen kohtien 1-3 täsmentämiseksi ja muutenkin tämän vastaselityksen huolelliseksi laatimiseksi meidän olisi ollut välttämätöntä saada koko sisältötieto Päätöksestä. Totesimme vasta 9.11.2020 klo 17:15 vastaselitystä laatiessamme, ettei Vaalan kunnan internet-sivuilla esitetyssä kyseisessä päätöksessä (Pöytäkirja 18.06.2020/Pykälä 36) ole mainittu sovellettuja säännöksiä, kuten hallintolain 45 §:ssä edellytetään.

Mikäli sovelletut säännökset on mainittu arkistoidussa Päätöksessä, on sen internet-version otsikointi harhaanjohtava, koska versio on vain pöytäkirjan ote.

Vaadimme edellä esitettyjen ja muista asiaan liittyvistä asiakirjoista ilmenevien olennaisten puutteiden sekä selvitysten ja tutkimusten riittämättömyyden, että asian ratkaisemiseksi tunnettavien olosuhteiden erityisyyden johdosta katselmuksen toimittamista Kivesvaaralla.

Toteamme edellä esitetyn perusteella olevan selvää, että Päätös on kumottava ja asia on palautettava Vaalan kunnanvaltuustoon uudelleen käsiteltäväksi. Vaadimme, että Vaalan kunta veloitetaan korvaamaan meille Valituksesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut hallintolainkäyttölain 74 §:n perusteella laillisine korkoineen. Kulut tämän valituksen osalta ovat 500,00 euroa.

Kivesvaaralla, 9.11.2020

Arctic Giant / Jättiläisenmaa

■■■■■
■■■■■
■■■■■

Liite: Paltamon kunnanhallituksen pöytäkirja 09.03.2020/Pykälä 68”

*Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry ja Paltamon luonto ry
4.4.2022:*

”Luontoarvot

Maa-aineksen ottoaluetta suunnitellaan hyvin herkälle luontokohteelle aivan Iso Lehmisuon laitaa. Alue kuuluu boreaalisiin metsiin. Vanhassa männikössä löydetty mm. männynkäpä. Kokonaisluontoarvoja ei ole selvitetty. Toiminnan luontovaikutukset ovat myös ilmeisesti kokonaan selvittämättä. Iso Lehmisuo on monimuotoinen suo ja suolla pesii arvokas linnusto: tiedoiltaan sensitiivisiä lajeja ja mm. ampuhaukka, suon kahlaajat: liro, kapustarinta, pikkukuovi, metson soidinpaikka, riekko, joutsen sekä kurki.

Toiminta-alueella sijaitsevat sijaitsevat metsälain kohteet olisivat mahdollisesti louhoksen kuivatusvaikutusten kohteina

Edellä mainittujen luontoarvojen perusteella maa-aineksen otolle ei tule myöntää lupaa.

Kallioperä ja vesien käsittely

Lupahakemus perustuu ilmeisen puutteellisiin selvityksiin kallioperän laadusta. Kallioperä voi sisältää vaarallisia tai haitallisia rapautuvia, raskasmetalleja vapauttavia, radioaktiivisia, kuituisia tai luvanvaraisia suoloja kuten fluoridia vapautuvia mineraaleja.

Nämä voivat johtaa

1) pinta- ja pohjavesien tai maaperän pilaantumiseen

kaivannaisjäteasetuksen ja ympäristösuojelulain vastaisesti. Pintavesien pilaantuminen voi johtaa vesipuitteidirektiivin tai vesilain pienviesien suojelun vastaiseen tilanteeseen.

2) terveyshaittoihin työntekijöille, mutta myös lähiastutukselle, erityisesti

johtuen pölyn raskasmetalleista kuituisista tai radioaktiivisista mineraaleista.

Lupaa on haettu huomioimatta kaivannaisjäteasetuksen ja direktiivin normeja ja on siten yksiselitteisesti laiton.

Koska lupaa on haettu tunnettujen malminetsinnän kohteena olleiden geofysikaalisten anomalioiden läheisyyteen, on tässä erityinen riski.

Vesien käsittelyä ei ole esitetty ja kuvattu juuri lainkaan. Tämä tulee olla välttämättä pelkästään kiintoaineen vuoksi. Haitallisten alkueineiden ja asbestien esiintyminen edellyttää ainakin kunnollista vedenpuhdistusta.

Luvasta puuttuu myös muita ilmeisiä selvityksiä ja määräyksiä, kuten
1) räjähdekemikaalien laatu, käyttömäärät ja jäämät, sekä näiden vuoksi tarvittava vedenpuhdistus,

2) pohjaveden virtaus ja korkeustiedot hankealueella sekä kallioruhjeet alueella. On ilmeistä tai ainakin todennäköistä, että ylävemmillä reunoilla ja mäessä louhinta olisi nykyisen pohjaveden pinnan alapuolella. Tämä tarkoittaa, että suunnitelman mukainen hanke edellyttäisi vesilupaa. Kallioruhjeet puolestaan voisivat aiheuttaa vesien valumista hallitsemattomasti ja yllättäviä kuivatusvaikutuksia,

3) mahdollisesti tarvittava vesien käsittely ja puhdistus, laskeutusaltaiden mitoitus runsaiden sateiden oloissa, niiden tiivisrakenteet sekä lietteen keräily ja mahdollinen käsittely jätteenä sekä tämän vakuus,

4) kattava tarkkailu kaikista luvanvaraisista vapautuvista haitta-aineista. Tarkkailuun valitut aineet vaikuttavat summittaisilta, eikä niitä ole perusteltu. Todennäköisimmin tarkkailuun tarvitaan enemmän rakasmetalleja ml. laatu- ja määränormiaineita. Mittauksilla pitää olla lailliset ja järkevät määritysrajat.

Lähin asutus

Selvitystä lähiasutuksesta ja muista herkistä kohteista ei näy. Kerrotaan, ettei läheisyydessä ole asutusta, muttei etäisyyttä. Tarvittaessa sekä pölystä että melusta tarvitaan laadukkaat selvitykset ja tarkkailut. Samoin lähiasutusta tulee suojella tärinältä säätämällä räjäytyksistä ja määräämällä tarkkailu. Tärinän vuoksi tulee myös kuvata ja katselmoida talojen perustukset, uunit, muurit, piiput jne.

Mikäli kuljetusväylien läheisyydessä on asutusta, tulee selvittää ja huomioida kuljetusten melu ja tärinä.

Johtopäätös

Lupaa ei voida hyväksyä. Kyseisen kallion louhintakelpoisuus on selvitettävä kairaamalla. Tämä ei ehkä ole nykyisen käytännön mukaista, mutta se olisi laillisuuden sekä ympäristön, naapurien ja työntekijöiden turvallisuuden takia välttämätön ja kestävä menettely.

Kallioperä

Lähistöltä on lohkarehavaintoja ml. uraani- ja torium pitoinen kivi.”

Hakijan kuuleminen

Hakija on jättänyt 28.6.2022 vastineen Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoon:

”Vastineena Pohjois-Pohjanmaan museon 23.5.2022 antamaan lausuntoon toteamme seuraavaa: Pohjois-Pohjanmaan museon 18.5.2022 tekemien kohteen arkeologista perintöä tarkentavien maastotutkimusten ja 23.5.2022 antaman jatkolausunnon myötä katsomme aiheelliseksi rajata suunnittelu- ja kaivualueella todetut muinaismuistolain mukaiset kohteet toiminta-alueen ulkopuolelle ja päivittää maa-aines- ja ympäristölupahakemusta tarvittavilta osin.

Ohessa liitetiedostona 14.2.2022 toimitettua maa-aines ja ympäristölupahakemusta täydentävä päivitys (14.6.2022).

Pohjois-Pohjanmaan museo on 24.3.2022 ja 23.5.2022 antamissaan lausunnoissa arvioinut kohdekiinteistön RN:o 785-874-1-0 arkeologista kulttuuriperintöä. Vuosina 2018 ja 2019 tehtyjen arkeologisten tutkimusten perusteella suunnittelualueelle sijoittuva tervahauta -karttamerkintä on arvioitu virheelliseksi. Asian varmistamiseksi Pohjois-Pohjanmaan museo on 18.5.2022 tehdyssä maastotutkimuksessa tarkastanut vuosina 2018 ja 2019 tehtyjä laserkeilaushavaintoja ja maastotutkimuksia. Vuoden 2022 tarkentavissa tutkimuksissa suunnittelualueella sijaitsevat laserkeilausanomaliat ovat osoittautuneet tervahaudaksi ja kiukaalliseksi tervapirtin pohjaksi, jotka ovat muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Kohde rakenteineen sijoittuu suunnittelualueelle ja louhinta-alueen pohjoisreunalle.

Todetut muinaisjäänökset huomioidaan maa-aines- ja ympäristölupahakemuksessa ja sen mukaisessa toiminnassa. Alueella todettu tervahauta ja tervapirtti rajataan suunnittelualueen ulkopuolelle mukaan lukien myös kohteiden suojelun toteutumisen mahdollistavat suojavaikkykkeet (Kuva 1). Tervahaudan ja tervapirtin suoja-alue rajataan maastoon oranssilla muovisella huomioverkkoaidalla, jolloin suojeltavat kohteet ovat helposti havaittavissa toiminnan aikana.

Kuva 1. Tervahaudan ja tervapirtin sijainti sekä toiminnan rajaukset.

Päivitetyt suunnitelmakuvat toimitetaan tämän lisäselvityksen liitteenä” . Päivitetyissä suunnitelmakuvissa suunnittelualueen koko on 25,63 ha, ottamisalueen koko 11,94 ha ja otettava kiviainesmäärä 333 200 m³kr. Alueelta poistettavien pintamaiden määrä on 57 100 m³kr. Rajausmuutosten myötä suunnittelualueen koko pienenee 0,54 ha ja ottamisalueen koko 0,34 ha. Ottomäärää pienenee 3 800 m³kr ja poistettavien pintamaiden määrä pienenee arviolta 4 400 m³kr. Muilta osin suunnittelualueen ja louhinta-alueen rajausmuutokset eivät tuo olennaista muutosta 14.2.2022 toimitettuun lupahakemukseen.”

Hakija on jättänyt 3.5.2022 vastineen A:n sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n ja Paltamon luonto ry:n mielipiteisiin. ”Yleisvastineena toteamme, että mikäli tuulipuistohanke toteutuu, tarvitaan rakentamiseen kiviainesta joka tapauksessa. Hakemuksessa esitetty kiviainesten ottoalue sijoittuu keskeiselle paikalle tuulipuiston sisällä, minkä ansiosta kiviainesten ajomatkat ovat lyhyitä ja haitat luonnolle mahdollisimman pieniä. Jos kiviainestenottoa ei saada sijoitettua tälle alueelle, joudutaan se sijoittamaan kauemmas, potentiaalisesti neutraaliselle alueelle, jolloin ajomatkat ja sitä kautta CO₂-päästöt kasvavat ja haitta luonnolle on suurempi. Lisäksi louhittavan mäen huipulla on ollut soranottoa jo entuudestaan, joten on perusteltua sijoittaa kiviainestenotto tälle alueelle uuden, neutraalisen alueen sijaan.

1 Vastine Jättiläisenmaa Oy:n mielipiteeseen

██████████ Jättiläisenmaa Oy on 4.4.2022 jättämässään mielipiteessä vastustanut maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämistä kiinteistölle RN:o 785-874-1-0 suunnitellulle kiviaineksen louhinnalle ja murskaamiselle. Karttatarkastelun perusteella kiviaineksen otto paikka sijaitsee noin 19 kilometrin päässä Jättiläisenmaasta, eikä tavanomaisesta kiviaineksen ottotoiminnasta aiheudu haittoja näin pitkän etäisyyden päähän. Kiviaineksen otto paikka sijaitsee tuulivoimapuiston alueella, jolloin käytännössä kaikki toiminnasta aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat tuulivoimapuiston alueelle. Lisäksi toiminta on väliaikaista ja kestää korkeintaan noin kahden vuoden ajan, minkä jälkeen kiviaineksen

ottopaikka maisemoidaan ja palautetaan nykyiseen käyttötilaansa. Luvan myöntämiselle mielipiteessä esitetyin perustein ei ole estettä.

2 Vastine SLL Kainuu Ry:n & Paltamon luonto ry:n mielipiteeseen Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry ja Paltamon luonto ry ovat 4.4.2022 jättämässään mielipiteessä vastustaneet maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämistä kiinteistölle RN:o 785-874-1-0 suunnitellulle kiviaineksen louhinnalle ja murskaamiselle. Mielipiteessä on esitetty näkemyksiä mm. Iso Lehmisuon luontoarvojen heikentymisestä, louhittavasta kiviaineksesta aiheutuvista ympäristöhaitoista, toiminnan pinta- ja pohjavesivaikutuksista sekä ihmisille aiheutuvista terveyshaitoista.

Kiviainesten otto toteutetaan Turkkiselän tuulivoimapuiston rakentamisen aikataulun mukaisesti. Näin ollen ottamistoiminnan arvioidaan olevan kestoltaan noin kaksi vuotta. Lupa-aikaa on haettu voimassa olevaksi vuoden 2027 loppuun, jonka aikana toteutetaan myös ottoalueen jälkihoito ja maisemointitoimenpiteet. Ottamistoiminnan päätyttyä ottoalue palautuu metsätaloukseen.

Toiminnan jaksottainen luonne, lyhyt kokonaiskesto ja laajuus huomioiden toiminnan ympäristövaikutukset jäävät vähäisiksi. Turkkiselän tuulivoimapuiston YVA-selvityksen yhteydessä alueen luontoarvoja on selvitetty kattavasti. Suunniteltu ottamisalue sijoittuu YVA-selvitysalueelle, joten emme katso lisäselvityksiä tarpeelliseksi. Mielipiteessä on esitetty virheellinen väittäminen, että toiminta-alueella sijaitsee metsälain mukaisia kohteita. Lähimmät metsälain mukaiset kohteet sijaitsevat Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaavan luo-3 alueella, jonne toiminta ei kohdistu. Alue, johon louhintatoiminta sijoittuu, on nykyisellään tavanomaista talousmetsää eikä sillä ole erityisiä luontoarvoja. Toiminnassa huomioidaan maastomerkinnoilla ja suojaetäisyyksillä osayleiskaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi merkityt luo-3 ja luo-1 alueet. Toiminta ei ulotu Iso Lehmisuon alueelle.

Lähimmät kiinteistöt ovat ottamisalueesta noin 3,4 km:n etäisyydellä sijaitsevat vapaa-ajan kiinteistöt. Lähin vakituudessa asuinkäytössä oleva kiinteistö sijaitsee noin 4 km:n etäisyydellä ottamisalueesta koilliseen. Edellä mainituilla etäisyyksillä toiminnasta ei aiheudu mielipiteessä esitettyä haittaa lähiasutukselle.

Geologian tutkimuskeskuksen kartta-aineiston perusteella louhittava kiviaines on tonaliittista gneissia, mikä vastaa mineraalikoostumukseltaan graniittia. Kalliokohoumalle, jossa suunniteltu kiviainestenottoalue sijaitsee, on Geologian tutkimuskeskuksen toimesta tehty 13 kallioperähavaintoa, joten katsomme tarpeettomaksi mielipiteessä esitetyn vaatimuksen kallion louhintakelpoisuuden tutkimisesta kairaamalla.

Toiminta-alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Alueella muodostuvan pohjaveden määrä on vähäinen, sillä alueen pintamaakerrokset ovat ohuet. Toiminnalla ei ole vaikutusta pohjaveden pinnankorkeuteen tai virtaussuuntaan, sillä louhinnan pohjataso jätetään noin metrin korkeammalle kuin aluetta ympäröivän suon pinnan taso.

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry ja Paltamon luonto ry ovat mielipiteessään myös esittäneet, että vesitarkkailuun valitut aineet vaikuttavat summittaisilta eikä niitä ole perusteltu. Tarkkailu on lupahakemuksessa esitetty toteutettavaksi lupaviranomaisen edellyttämällä tavalla eikä mitattavia parametreja ole lupahakemuksen yhteydessä määritelty. Lupahakijan tahtotilana on toiminnan ja ympäristövaikutusten kannalta tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen tarkkailu. Mielipiteessä esitetty väite vesiluvan tarpeesta hankkeen totuttamiseksi on perusteeton.

Lupahakemuksessa esitetty toiminta on tavanomaista kiviainestoimintaa. Toiminnassa syntyvät kaivannaisjätteet ovat alueelta kuorittuja pintamaita sekä poistettuja kantoja ja laadultaan luokiteltavissa tavanomaisiksi. Luokitteluperusteet on määritetty jätelaissa ja -asetuksessa sekä valtioneuvostonasetuksessa kaivannaisjätteistä. Lupahakemuksen yhteydessä on toimitettu maa-ainelain ja ympäristönsuojelulain mukainen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Toiminnassa käytetään yleisesti käytettyjä ja hyväksytyjä räjähdaineita. Käytettävät aineet ja määrät määräytyvät työtekniesten seikkojen mukaisesti. Toiminnassa käytettävät räjähdaineet ovat tarkennettavissa lupaviranomaiselle, kun työn suorittava louhintaj- ja murskausurakoitsija on valittu.

Yhteenvedona toteamme, että toiminnasta ei aiheudu tavanomaisesta kiviainestoiminnasta poikkeavaa haittaa ympäristölle tai ihmisille. Toiminnan luonne ja lyhyt kesto sekä tehdyt selvitykset huomioiden mielipiteessä esitetyt lisäselvitysvaatimukset ovat aiheettomia. Toimintaa koskevien lakien, asetusten tai säädösten perusteella lupahakemuksen mukaisen luvan myöntämiselle ei ole estettä.”

VALMISTELIJAN PÄÄTÖSESITYS

Oulunkaaren ympäristölautakunta myöntää OX2 Finland Oy:lle maa-ainelain 4 §:n mukaisen luvan kalliokiviaineksen ja maa-ainesten ottoon ja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitetun ympäristöluvan kallion louhintaan ja murskaamiseen Vaalan kunnan Turkkiselkään, tilalle Jaalangan yhteismetsä 785-874-1-0.

Yhteislupa myönnetään täydennetyn hakemuksen ja ottamissuunnitelman mukaisesti seuraavin määräyksin:

Yleiset määräykset

1. Kalliokiviaineksen kokonaisottomäärä on enintään 333 200 kiintokuutiometriä. Ottamisalueen pinta-ala on noin 11,94 hehtaaria. Alueella saa louhia ja murskata enintään 400 000 tonnia vuodessa alueelta otettavaa kiviainesta.
2. Maa- ja kalliokiviainesten otto saadaan ulottaa enintään tasoon +150,0 (N2000).
3. Ottamisalue on merkittävä selvästi (esim. paaluin) maastoon ennen

ottamistoiminnan aloittamista. Ottamisalueelle on sijoitettava riittävä määrä korkeusmerkintöjä (N2000). Luvan haltijan on huolehdittava merkintöjen säilymisestä ja havaittavuudesta alueella koko ottotoiminnan ajan.

4. Maa-ainestenotto on järjestettävä siten, että ottamisalue on turvallinen alueella liikkujille maa-ainestenoton aikana ja sen päätyttyä. Toiminnan aikana louhosalue on aidattava tai rajattava maavallilla ja merkittävät varoituskylteillä vahinkojen estämiseksi.
5. Murskaamista, poraamista, rikitusta, kuormaamista ja kuljetusta saa tehdä maanantaista perjantaihin klo 6.00-22.00. Kuormaamista ja kuljetusta saa tehdä tarvittaessa myös lauantaisin klo 8.00-18.00. Louhintajakson aikana yhdestä kahteen räjäytystä viikossa saa suorittaa maanantaista perjantaihin klo 9.00-16.00. Poikkeavista toiminta-ajoista tulee ilmoittaa etukäteen valvontaviranomaiselle.
6. Ottamistoiminta tulee järjestää siten, että kulkuyhteys alueella sijaitsevalla tiellä säilyy koko toiminnan ajan.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

7. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta ja käytettävä sitä, jotta toiminnan haitalliset ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset.
8. Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetusta kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010), mikäli lupamääräyksissä ei muuta määrätä.
9. Toiminta kokonaisuudessaan on toteutettava siten, että missään vaiheessa ei pääse syntymään pohja- tai pintaveden tai maaperän pilaantumisvaaraa, terveydellistä haittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, tavanomaista enemmän pöly- tai meluhaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa.
10. Murskauslaitteiston alusta tulee suojata tiiviiksi siten, että mahdolliset päästöt maaperään sekä pinta- ja pohjaveteen estetään. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle alueella on oltava helposti saatavilla riittävästi soveltuvaa imeytysainetta, esimerkiksi imeytysmattoja. Mahdolliset maahan joutuneet poltto- ja voiteluaineet on poistettava viipymättä ja ilmoitettava asiasta valvontaviranomaiselle. Poltto- tai voiteluaineilla pilaantunut maa-aineseos on varastoitava lukituissa, tiivispohjaisissa tiloissa ja toimitettava vastaanottajalle, jolla on lupa kyseisten jätteen vastaanottamiseen.
11. Mikäli alueella säilytetään ottamistoiminnassa käytettäviä koneita tai polttoaineita, tulee säilytys- ja tankkausalueet suojata valtioneuvoston asetuksen (800/2010) 9 §:n mukaisesti. Alueella ei saa käyttää vuotavia tai muuten huonokuntoisia työkoneita tai ajoneuvoja, ja niiden kunto on tarkastettava säännöllisesti. Alueella saa säilyttää kerrallaan polttoaineita ja öljytuotteita vain sen määrän, minkä töiden

suorittaminen edellyttää.

Polttoaineet on säilytettävä kaksoisvaipallisissa, lukituissa säiliöissä. Valuma-altaan tilavuuden tulee olla vähintään 10 % suurempi kuin altaassa olevan suurimman säiliön tilavuus. Säiliöissä tulee olla ylitäytönestinjä lukittava sulkuventtiili. Säiliöiden kunto on tarkastettava ennen niiden käyttöönottoa. Voiteluöljyt ja muut kemikaalit on varastoitava lukittavissa, tiivispohjaisissa tiloissa.

12. Pintavesien pääsy louhosalueelle sen ulkopuolelta tulee estää. Louhoksesta pumpattavat vedet tulee johtaa siten, että niistä ei aiheudu vahingollista vettymistä toiselle kuuluvalla alueella, haitallista kuormitusta alapuoliseen ojaan, pohjaveden pilaantumista tai muuta vahinkoa tai haittaa ympäristölle. Alueelle tulee tehdä laskeutusallas, jonka toimivuutta ja riittävyttä louhoksesta pumpattavan veden sisältämän kiintoaineen pidättämiseen tulee seurata. Laskeutusallas tulee tyhjentää kiintoaineesta tarvittaessa.
13. Ottamisalueen pohjoispuolella sijaitsevat tervahauta ja tervapirtti on rajattava ja aidattava maastoon Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoon annetun vastineen mukaisesti. Aidan eheydestä ja siitä, että aidasta ei irtoa materiaalia luontoon, on huolehdittava koko toiminnan ajan.
14. Ottamisalueen länsipuolella sijaitsevaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeään alueeseen on jätettävä vähintään 10 metrin suojaetäisyys ottamisalueesta ja vähintään 15 m suojaetäisyys kaivu- ja louhinta-alueesta. Suojaetäisyyksien varmistamiseksi ottamisalueen raja on aidattava maastoon selkeästi ottamisalueen länsipuolella. Aidan eheydestä ja siitä, että aidasta ei irtoa materiaalia luontoon, on huolehdittava koko toiminnan ajan.
15. Toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä on tarvittaessa torjuttava kastelemalla kulkuväyliä ja kiviaineksia, sijoittamalla murskauskalusto louhoksen pohjalle ja alentamalla pudotuskorkeuksia ja ajonopeuksia. Pölyntorjuntaa tulee tehdä erityisesti kuivana kevät- ja kesäaikana. Pölyntorjuntaan saa käyttää ainoastaan vettä. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa määräyksiä pölyntorjunnasta.
16. Räjähdeaineita ei saa käyttää siten, että niistä voi aiheutua maaperän, pinta- tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa tarkemmat tiedot ottamistoiminnassa käytettävistä räjähdettäville valvontaviranomaiselle viimeistään kuuden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta.
17. Muualta tuotuja ylijäämä- tai jätemaita ei saa tuoda ottamisalueelle tai käyttää alueen jälkihoidossa. Ottamisalueella ei saa säilyttää jätteitä tai käytöstä poistettuja esineitä tai materiaalia. Toiminnassa syntyvät jätteet on toimitettava asianmukaiset luvat omaaviin käsittelypaikkoihin. Vaaralliset jätteet, kuten jäteöljyt, käytetty imeytysmateriaali ja akut, tulee varastoida lukituissa, tiivispohjaisissa tiloissa. Jätehuollossa on noudatettava voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä.

Häiriöt ja poikkeukselliset tilanteet

18. Sellaisista poikkeuksellisista tilanteista ja vahingoista tai päästöistä, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa, on välittömästi ilmoitettava palo- ja pelastusviranomaisen lisäksi valvontaviranomaiselle. Ympäristövahingon tapahtuessa tai vahingon vaaran uhatessa toiminnanharjoittaja on velvollinen ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi.

Tarkkailu ja raportointi

19. Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava mahdollisia öljyvuotoja, sekä melun ja pölyn leviämistä ympäristöön. Murskauslaitoksen sekä muiden laitteiden ja koneiden kuntoa on tarkkailtava säännöllisesti. Mikäli havaitaan vaurioita, jotka saattavat johtaa päästöjen syntymiseen, on puutteet korjattava välittömästi.

20. Louhokseen kertyvän ja sieltä pumpattavan veden laadun tarkkailua tulee suorittaa jatkuvana tarkkailuna aistinvaraisesti. Purkuojasta laskeutusaltaan jälkeen tulee ottaa vesinäyte kertaluonteisesti kuuden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Näytteenottajan on oltava sertifioitu ja analyysit on teetettävä akkreditoidussa laboratoriossa. Vesinäytteestä tulee määrittää pH, sameus, kiintoaine, sähkönjohtavuus, COD_{Mn}, nitraatti (NO₃), nitriitti (NO₂), ammoniumtyyppi (NH₄-N), kokonaistyyppi, kokonaisfosfori ja öljyhiilivetyjakeet (C10-C40). Analyysitulokset tulee toimittaa niiden valmistuttua valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa määräyksiä vesien tarkkailusta.

21. Luvan haltijan on nimettävä luvan mukaiselle toiminnalle vastuhenkilö, joka muun muassa osallistuu valvontatarkastuksille. Vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot sekä mahdolliset muutokset on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Luvan haltijan on huolehdittava kaikkien alueella toimivien perehdyttämisestä tämän luvan lupamääräyksiin.

22. Luvan haltijan on ennen ottotoiminnan aloittamista järjestettävä valvontaviranomaisen kanssa alkutarkastus alueella. Tällöin tulee seuraavat toimenpiteet olla tehtyinä:

- ottamisalue on merkittynä selkeästi maastoon
- korkomerkitöjä on riittävästi ottamisalueella
- varoituskyltit ovat paikoillaan
- lupamääräysten 13 ja 14 mukaiset aidat on pystytetty paikoilleen

23. Erillisten toimintajaksojen aloittamisesta, arvioidusta kestosta ja lopettamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

24. Toiminnasta on pidettävä työmaakirjaa, joka on pyydettyä esitettävä valvontaviranomaiselle. Toiminnasta on raportoitava valvontaviranomaiselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä seuraavat tiedot:

- käyttövuorokaudet ja kellonajat toiminnoittain (poraus, räjäytys, rikotus, murskaus)
- louhitun ja murskatun kiviaineksen määrä
- toiminnassa syntyneiden jätteiden ja vaarallisten jätteiden

- laatu, määrä ja toimituspaikka
- käytetyn polttoaineen laatu ja kulutus
- ympäristön kannalta merkittävät häiriö- ja poikkeustilanteet ja korjaavat toimenpiteet

25. Maa-ainesluvan haltijan on vuosittain, tammikuun 31. päivään mennessä, tehtävä ilmoitus edellisen vuoden otetun maa-aineksen laadusta ja määrästä sähköisesti NOTTO-tietojärjestelmään. Ilmoitus löytyy osoitteesta: <https://anon.ahtp.fi>. Asiointiavaimen järjestelmään saa valvovalta viranomaiselta.

Toiminnan jälkihoitotyöt ja lopettaminen

26. Ottamistoiminnan ja jälkihoitotöiden aikana on huolehdittava, ettei louhos aiheuta missään toiminnan vaiheessa, eikä ottamisen päätyttyä vaaraa ihmisille, eläimille eikä ympäristölle. Reunat on luiskattava kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi ja muotoiltava maiseman mukaisesti ympäristöön soveltuvaksi. Louhoksen pohjalle tai reunoille ei saa jäädä vaarallisia lohkareita tai kielekkeitä. Ottamistoiminta on järjestettävä siten, että maisemointitöitä päästään toteuttamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja alueelle muodostetaan mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta.

27. Toiminnan olennaisista muutoksista, toiminnan keskeyttämisestä tai toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Mikäli ottamistoiminnan aikana ilmenee jotain sellaista, mikä estää maa-ainesten oton tämän luvan mukaisesti, luvan haltijan on viipymättä ilmoitettava asiasta valvontaviranomaiselle.

28. Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan haltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen. Mikäli luvan haltija menee konkurssiin ja pesä jatkaa ottotoimintaa, tulee siitä tehdä ilmoitus lupaviranomaiselle tai siirtää lupa kuuden kuukauden (6 kk:n) kuluessa konkurssin alkamisesta toiselle haltijalle. Ellei ilmoitusta tai siirtoa ole tehty, lupa raukeaa ja viranomaisen teettää tarpeelliseksi katsomansa jälkihoitotyöt käyttämällä vakuutta. (maa-aineslaki 13 a §).

29. Toiminta-alue on saatettava toiminnan päättyessä asianmukaiseen kuntoon siten, ettei siitä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Toiminta-alue on siistittävä. Alueelle ei saa jäädä varastokasoja eikä jätteitä. Toiminnan päättymisestä on ilmoitettava valvontaviranomaiselle lopputarkastusta varten.

Päätöksen perustelut

Maa- ja kalliokiviaineksen ottaminen, louhinta ja murskaus toteutettuna täydennetyn lupahakemuksen, ottamissuunnitelman ja edellä esitettyjen lupamääräysten mukaisesti täyttää maa-aineslain 6 §:ssä esitetyt edellytykset, joilla lupa on myönnettävä. OX2 Finland Oy on esittänyt asianmukaisen ottamissuunnitelman, eivätkä ottaminen tai sen järjestelyt

ole ristiriidassa maa-ainelain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa hankkeen päivitetystä suunnitelmasta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että toimittaessa täydennetyt hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesti kalliokiviaineksen louhinta- ja murskaustoiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ennalta arvioiden toiminnasta ei aiheudu kyseisellä sijoituspaikalla ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tai naapuruuksuhdelain 17 §:ssä mainittuja seurauksia. Toiminnan voidaan katsoa täyttävän myös parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on ottamissuunnitelman liitteenä. Siinä on esitetty tarpeelliset tiedot toiminnassa syntyvistä kaivannaisjätteistä, niiden varastoinnista ja hyödyntämisestä.

Maa-ainestenotolle ei ole kaavallisia tai muita maankäytöllisiä esteitä.

Lupamääräysten perustelut

Maa-aineksen ottomäärä, ottamisalue, vuosittainen murskausmäärä ja alin ottotaso ovat täydennetyt hakemuksen mukaiset. Edellytetyt velvoitteet ovat tarpeen maa-ainesten oton haitallisten vaikutusten minimoimiseksi sekä valvonnan toteuttamiseksi. Ottamisalue tulee merkitä näkyvästi maastoon, jotta rajoista ei ole epäselvyyttä eikä toiminta laajene luvanmukaisen ottoalueen ulkopuolelle. Ottamisalueelle tulee merkitä riittävä määrä kiinteitä korkotasoja, jotta maa-aineksen ottamisen etenemistä voidaan seurata. (määräykset 1-3).

Valtioneuvoston asetuksen (800/2010) 12 §:n mukaan ulkopuolisten pääsy toiminta-alueelle on estettävä (määräys 4).

Toiminta-ajat ovat hakemuksen mukaiset. Muiden hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi on alueella sijaitsevalla tiellä oltava esteetön kulku liikenteelle toiminnan aikana. (määräykset 5 ja 6).

Ympäristönsuojelulain 8 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa (määräys 7).

Valtioneuvoston asetuksella (800/2010) on säädetty kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista, joita toiminnassa on aina noudatettava, ellei lupapäätöksessä ole edellytetty tiukempaa ympäristönsuojelun tasoa (määräys 8).

Määräykset 9, 13, 14 ja 15 on annettu, jotta toiminnasta aiheutuva haitta ympäristölle olisi mahdollisimman vähäinen. Toiminta kokonaisuudessaan on järjestettävä sellaiseksi, ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Mikäli toiminnasta aiheutuu haittaa terveydelle tai

ympäristölle, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin haitan poistamiseksi.

Määräykset 10 ja 11 on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi.

Määräys 12 on annettu louhoksen kuivatusvesien pumppauksesta ja johtamisesta aiheutuvien mahdollisten haittojen välttämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksen (800/2010) 9 §:n mukaan räjähteitä ei saa käyttää siten, että niistä voi aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa (määräys 16).

Jätehuolto tulee toteuttaa asianmukaisesti siten, ettei toiminnasta aiheudu maaperän pilaantumista, alueen roskaantumista eikä muuta haittaa tai vaaraa ympäristölle (määräys 17).

Määräyksellä 18 varmistetaan tiedonkulku ja riittävän nopeat korjaavat toimenpiteet tilanteissa, joissa ympäristölle on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua suurta haittaa.

Toiminnan tarkkailuvelvoite ja mahdollisesti syntyvien laitevikojen yms. vaurioiden välitön korjausvelvoite on annettu sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu suoraa valumia maaperään, pintavesiin tai pohjaveteen (määräys 19).

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolo-velvollisuus*). (määräys 20).

Lupamääräykset 21-25 on annettu tiedonsaannin turvaamiseksi sekä valvonnan järjestämiseksi. Raportointitietojen perusteella voidaan seurata toiminnan lainmukaisuutta suhteessa annettuihin määräyksiin.

Jälkihoitoon liittyvät määräykset on annettu maa-ainesten ottamisen aiheuttamien maisema- ja ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Toiminnan olennainen muuttaminen edellyttää luvan tarkistamista. Toiminnan lopettamisesta ja lopputarkastuksesta koskevalla määräyksellä halutaan varmistua siitä, että alueella on tehty tarvittavat toimet alueen tulevaa käyttöä varten. Tarkastuksella varmistetaan mm. se, että toimintoihin liittyneet ympäristöriskit on poistettu ja alue on siistitty. (määräykset 26, 27 ja 29).

Maa-aineslain 13 a §:n mukaan jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan aikaisempi haltija vastaa kuitenkin kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen. Maa-aineslain 16 a §:n mukaan jos luvan haltija on asetettu konkurssiin eikä lupaa kuuden kuukauden kuluessa konkurssin alkamisesta ole 13 a §:n mukaisesti siirretty toiselle tai konkurssipesä ole ilmoittanut jatkavansa luvan tarkoittamaa toimintaa, lupaan perustuva

oikeus maa-ainesten ottamiseen raukeaa ja lupaan liittyvät velvoitteet on täytettävä jo otetun maa-ainesmäärän osalta. (määräys 28).

Vastaus Pohjois-Pohjanmaa museon lausuntoihin

Pohjois-Pohjanmaan museon vaatimus siitä, että tervahauta ja tervapirtti rajataan ja aidataan museon määrittelemien suojavyöhykkeiden kanssa kokonaisuudessaan suunnittelualueen ulkopuolelle, on huomioitu täydennetyssä lupahakemuksessa ja lupamääräyksessä 13.

Vastaus A:n mielipiteeseen

Karttatarkastelun perusteella Vaalan kunnassa, kiinteistöllä RN:o 785-874-1-0 (Jaalangan Yhteismetsä) sijaitsevan maa- ja kalliokiviainekohteen etäisyys on noin 19 kilometriä luoteeseen Paltamon kunnan Kivesvaaralla olevasta Jättiläisenmaasta. Ympäristönsuojelulain 43 §:n mukaan lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (asianosainen), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä. Ottamisalueen etäisyydestä mielipiteen A esittäjän yritystoimintaan (noin 19 km) johtuen Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että yhteislupahakemus ei suoraan koske mielipiteen esittäjän A etuutta, joten A:n mielipidettä ei ole otettu huomioon lupapäätöksessä ja lupamääräyksissä.

A:n mielipiteessä on liitteenä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle jätetty vetoamus koskien Turkkiselän tuulivoimapuistohanketta, jossa toimivaltainen viranomaisena on Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle jätettyä vetoamusta ei käsitellä Oulunkaaren ympäristölautakunnassa.

Vastaus Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n ja Paltamon luonto ry:n mielipiteeseen

Maa- ja kalliokiviaineksen ottaminen, louhinta ja murskaus toteutettuna täydennetyn lupahakemuksen, ottamissuunnitelman ja tässä yhteislupapäätöksessä esitettyjen lupamääräysten mukaisesti täyttää maa-aineslain 6 §:ssä esitetyt edellytykset, joilla lupa on myönnettävä. OX2 Finland Oy on esittänyt asianmukaisen ottamissuunnitelman, eivätkä ottaminen tai sen järjestelyt ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

Toiminnan luontovaikutuksia hakija on selvittänyt hakemuksen ottamissuunnitelmassa. Hakijan mukaan alueen luonnonolosuhteita ja luontoarvoja on selvitetty myös tuulivoimapuiston YVA-menettelyn yhteydessä. YVA-menettelyssä toimivaltainen viranomaisena on Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Suunniteltu ottamistoiminta ei sijaitse Iso Lehmisuon alueella. Hakemuksessa esitetyllä toiminta-alueella ei sijaitse metsälain kohteita, jotka on rajattu hakemuksessa ulkopuolelle ja huomioitu lupamääräyksessä 14.

Suunniteltu ottamistoiminta ei sijaitse lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) 2 a luvun 10 b §:n mukaisella luokitellulla pohjavesialueella. Etäisyys lähimpään vakituksessa asuinkäytössä olevaan rakennukseen on noin 3,9 km suunnitellulta ottamisalueelta koilliseen. Lähimpiin vapaa-ajan asuinkäytössä oleviin rakennuksiin etäisyys on noin 3,2-3,4 km. Ennalta arvioiden toiminnasta ei aiheudu kyseisellä sijoituspaikalla ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tai naapurussuhdelain 17 §:ssä mainittuja seurauksia. Pölyn mahdollisesti aiheuttaman haitan vähentäminen on huomioitu ottamissuunnitelmassa ja lupamääräyksessä 15. Melun ja pölyn tarkkailu on huomioitu lupamääräyksessä 19. Räjähdeaineet on huomioitu lupamääräyksessä 16. Louhokseen kertyvän ja sieltä pumpattavan veden johtaminen on huomioitu lupamääräyksessä 12. Louhokseen kertyvän ja sieltä pumpattavan veden laadun tarkkailu on huomioitu lupamääräyksessä 20.

Mielipiteessä kallioperä ja vesien käsittely kirjoitetaan seuraavasti: *"Lupaa on haettu huomioimatta kaivannaisjäteasetuksen ja direktiivin normeja ja on siten yksiselitteisesti laitton" ja "Koska lupaa on haettu tunnuttujen malminetsinnän kohteena olleiden geofysikaalisten anomalioiden läheisyyteen, on tässä erityinen riski."* Mielipiteessä ei ole tarkennettu, minkä direktiivin normeista on kysymys eikä käy tarkemmin ilmi, mitkä tunnetut malminetsinnän kohteena olleet geofysikaaliset anomaliat ovat kyseessä. Mielipiteessä mainitaan: *"Lähistöltä on lohkarehavaintoja ml. uraani- ja torium pitoinen kivi."* Mielipiteestä ei käy tarkemmin ilmi lohkarehavaintojen sijaintia, etäisyyttä eikä kuvausta pitoisuuksista. Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että hakija on esittänyt hakemuksessaan ja Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n ja Paltamon luonto ry:n mielipiteeseen esittämässään vastineessa riittävät selvitykset suunnitellun ottamistoiminnan kohteena olevan kallioperän laadusta ja louhintakelpoisuudesta. Hakija on esittänyt hakemuksessaan riittävän kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa **31.12.2027** saakka, johon mennessä kaikki ottamisaluetta koskevat jälkihoitotyöt on suoritettava.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Maa-ainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Ennen ottamistoiminnan aloittamista hakijan on toimitettava Oulunkaaren ympäristölautakunnalle päätöksessä määrätty vakuus.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 2, 5-12, 14-17, 19-20, 22, 27, 34, 39, 42-45, 47 a, 48-49, 52-53, 58, 62, 66, 70, 83-87, 96, 111-114, 123, 167-170, 190-191, 199, 205 § ja liite 1.

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2-4 ja 11-15 §.
Maa-aineslaki (555/1981) 1, 3-7, 10-16 a, 19-21, 23 a ja 23 b §.

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005), 1-4 §, 6-9 §.
Jätelaki (646/2011) 1, 6, 8, 12-13, 17, 28-29, 72, 91, 118-123 ja 126 §.
Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021) 1, 7-10 ja 33 §.
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 4 §.
Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010).
Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun asetuksen muuttamisesta (314/2017).
Naapuruussuhdelaki (26/1920) 17 §.
Oulunkaaren ympäristölautakunnan (26.11.2020 § 90) hyväksymä maksujen määräytymisperusteet.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä tiedotetaan julkisesti kuuluttamalla maa-aineslain 19 §:n ja ympäristönsuojelulain 85 §:n mukaisesti. Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Vaalan kunnan verkkosivuilla.

VAKUUS

Luvan haltijan tulee jättää Oulunkaaren ympäristölautakunnalle lupamääräysten noudattamiseksi 26.11.2020 § 90 maksutaulukon mukainen vakuus (maa-aineslaki 12 §). Vakuus on 1500 € ottamisalueen hehtaaria kohti, lisättynä 0,04 € hyväksytyn kokonaisottomäärän jokaista kuutiota kohti. Vakuuden määrä lupamääräysten noudattamiseksi on:

$$11,94 \text{ ha} \times 1500 \text{ €/ha} + 333\,200 \text{ m}^3 \times 0,04 \text{ €/m}^3 = \mathbf{31\,238 \text{ €}}$$

Vakuuden on oltava voimassa vähintään 31.3.2028 saakka. Oulunkaaren ympäristölautakunnalla on kustannustason oleellisesti muuttuessa oikeus tarkistaa vakuuden suuruus.

MAKSUT JA NIIDEN PERUSTEET

Tämän maa-aines- ja ympäristöluvan käsittelymaksu on **4702,26 €**

Maksuissa noudatetaan Oulunkaaren ympäristölautakunnan 26.11.2020 § 90 hyväksymää maksutaksaa, jonka mukaan maa-ainelupahakemuksen käsittelymaksu on hakemuksessa esitetyn kokonaisottomäärän (k-m³) mukaan 10,52 €/1000 m³, kuitenkin vähintään 400 € ja enintään 5260 €. Yhteislupahakemuksen käsittelymaksu määräytyy siten, että maa-ainelupahakemuksen käsittelymaksu peritään täysimääräisenä ja lisäksi peritään ympäristöluvan käsittelymaksu 30 % alennettuna. Kivenlouhinnan ja murskaamisen ympäristölupahakemuksen taksan mukainen käsittelymaksu on 1 710,00 €.

Valvontamaksu

Lisäksi hakijan on maksettava jälkitöiden hyväksymiseen saakka voimassa olevan taksan mukainen vuosittainen valvontamaksu. Yhdistetyn maa-aines- ja ympäristölupakohteen valvontamaksu on 7,63 € sallittua kokonaismäärän tuhatta kuutiota kohti, kuitenkin vähintään 329 € ja

enintään 3945 €. Yhdistetyn maa-aines- ja ympäristölupakohteen (ns. yhteislupakohde) valvontamaksu on edellä mainittu vuosittainen valvontamaksu ja lisäksi 263 €.

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Liitteenä valitusosoitus.

YMPÄRISTÖJOHTAJAN PÄÄTÖSESITYS

Ympäristölautakunta hyväksyy valmistelijan päätösesityksen.

Päätös Ympäristölautakunta hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.